తులశమ్మగారు

కె. కుటుంబరావు

మా బావమరిది శివానందం. ఎరుగుదురో లేదో, చాలా పేరుప్రఖ్యాతులు గల సంఘసంస్కర్త. వాడు "సాంఘిక దురాచారములు — స్త్రీలు" అనే శీర్షికతో అనేకవ్యాసాలు రాశాడు. వీలుపడినప్పుడు ఉపన్యాసాలు కూడా ఇచ్చాడు. మనవంటి పామరులకు అయోమయంగా ఉంది తలాతోకా తెలియని "స్త్రీ విద్య" "స్త్రీ స్వాతంత్ర్యం" మొదలయిన విషయాలు వాడికి కరతలామలకాలు. ఈ విషయాలలో దేన్నిగురించి అయినా సరే ఒక్కనిమిషం వాడు మాట్లాడగా విన్నవాడికి వాడియొక్క గొప్పతనం స్పష్టంగా తెలిసిపోవలసిందే. నేను ఫలాని

వాడి చెల్లెలి భర్తను అని తెలిసినమీద నన్నెంతమందో అధికంగా గౌరవించటం కూడా జరిగింది.

అయితే మా శివానందాన్నీ, వాడి ఉపన్యాస ధోరణినీ తూస్కారించేవాళ్లు కొందరు లేకపోలేదు. వాణ్ణి చిన్నతనం నించీ బాగా ఎరిగినవాళ్ళూ, వాడి ఆప్త బంధువర్గమూ ఇందులో (నన్నుకూడా కలపండి) వాడియందు ఎక్కువ గౌరవము కలిగి ఉండకపోగా, వాణ్ణి కొంచెం నిరసనతో చూసేవారుకూడానూ! వాడి కొక స్నేహితుడు "సెర్చ్‌లైట్" అని నామకరణం చేశాడు, దగ్గరనించికంటె దూరాన్నించి ఎక్కువ కాంతివంతుడుగా కనిపిస్తాడనే అర్థంలో. ఈ నూతన నామాన్ని మా శివానందం చాలాకాలంపాటు మరొక అర్థంలో తీసుకున్నాడు—గాఢతమనస్కులో అమితమైన జ్ఞాన ప్రకాశం కలగచేసేవాడని! ఆపేరు వాడికి కొద్దికాలంలోనే స్థిరపడిపోయింది.

హిట్లరు, ముసోలినీ, చార్లీచాప్లిన్, రామ్సేమాక్డొనాల్డుమొదలైనగొప్పవాళ్లను తీసుకోండి. వాళ్ళందరికీ దగ్గరవాళ్ళు ఉండితీరుతారు—"ఏడిచావులే! నీ మొగంలే! అని అనగలవాళ్లు. వాళ్లను కూడా మనమాదిరిగానే ఈ అంతర్జాతీయ వ్యక్తులను నోళ్లు తెరుచుకు చూడమంటే చూడరు సహజంగా. అతిపరిచయం గౌరవహాని హేతువు, ఇదే మా శివానందానికీ వర్తిస్తుంది మరి. కాని వాడి దగ్గరవాళ్ళమంతా వాణ్ణి చూస్తే మూర్ఛపోకపోవటానికి ఇది ఒకటే కారణం కాదు, ఇతర కారణాలున్నై......

కారణాంతరాలవల్ల నేను జరిగిపోయిన విభవనామ సంవత్సరం యావత్తు బెజవాడలో గడపవలసివచ్చింది. గవర్నరుపేటలో శ్రీనివాసశాస్త్రిగారి డాబాలో ఉత్తరపువైపు భాగం చాలా చవుకగా దొరికింది. అది మాట్లాడుకుని వెంటనే నా భార్యను తీసుకువచ్చి అందులో ప్రవేశించాను.

శ్రీనివాసశాస్త్రిగారు చాలా పెద్దమనిషి. మాకు ఎంతో ఆప్తుడల్లే ఉండేవాడు. మమ్మల్నిద్దర్నీ ఆయన తన మూడోతరం వాళ్ళను చూసినట్టు చూసేవాడు. మాకూ ఆయనదగ్గిర చనువుతీసుకుని మాట్లాడటానికి పట్టిచ్చేది కాదు.

"ఏమండీ, బాబుగారూ! ఇల్లయితే చాలా బాగుంది కాని, బయట ఉన్నప్పుడు కొంచెం ఇబ్బందండీ! బయట వరండాలో కూర్చోవాలి. పొద్దుటిపూట ఎండ. అవతలి భాగం ప్రస్తుతం ఖాళీగావుంది గాని, లేకపోతే మధ్య తడికపెడితేగాని—వచ్చేవాళ్ళూ పొయ్యేవాళ్ళూ—అసలు వరండాలో కూర్చోటమే కష్టం" అన్నది నా భార్య ఒకసారి శాస్త్రిగారితో.

ఆయన నవ్వుతూ, "వాడుకోవమ్మా, అవతలభాగం యావత్తు నీదే! ఇప్పుడప్పుడే అందులో ఎవరూ ప్రవేశించరు. మా మేనల్లుడొకడు ప్రాక్టీసు పెట్టబోతు

న్నాడు, వచ్చే సంవత్సరంనుంచీ. వేసవి కాలంకూడా ఇక్కడే గడుపుతాడేమో. ఈ మూడునెలల భాగ్యానికి అద్దెకివ్వటం ఎందుకని ఉంచేశాను'' అన్నాడు. ఇంతకూ నా భార్య బయట ఉండనేలేదు. శాస్త్రిగారి మేనల్లుడు ఖాయిలాపడి వేసవి కాలం బెజవాడలో గడపటానికి రానూ లేదు.

''బెజవాడ ఎండలకు పిల్ల నలిగి పోతుంది!'' అని మా మామగారు నా భార్యను అయిదోనెల గర్భిణిగా ఉండ గానే తీసుకుపోయినాడు. ''వళ్లు జాగ ర్తగా కాపాడుకోండి!'' అని నాకు గంభీ రంగా సలహాయిచ్చి నా భార్య పుట్టింటికి వెళ్ళిపోయింది తండ్రివెంట.

వేసవికాలం వెళ్ళిపోయింది. ఇంటి కంతకూ నేను ఒక్కణ్ణే. నాకీ ఏర్పాటు బాగానే ఉంది. నేను సామాన్యంగా ఎవరితో పడితే వాళ్ళతో స్వేచ్ఛగా మాట్లాడగలవాణ్ణి కాను. ఆ చాకచక్యం మా బావమరది శివానందందగ్గిర ఉంది. నా మటుకు నాకు ఒంటరిగా ఉండటమే బాగుంది. ఇంతలో మా యిల్లుదారు శ్రీనివాసశాస్త్రిగారు వచ్చి దక్షిణపువేపు భాగంలో ఎవరో ప్రవేశించబోతున్నారని చెప్పాడు. నాకెందుకో చాలా కష్టం వేసింది. వివరా లడిగి కనుక్కున్నాను.

ఆ భాగంలో ప్రవేశించబోతున్న పెద్ద మనిషిగారి పేరు రామదాసుగారుట. ఆయనా, ఆయనభార్యా, ఇద్దరాడపిల్లలూ నట. ఆయన బెజవాడలో కొత్తగా ప్రాక్టీసు ప్రారంభించబోతున్నాడుట. ఆయనకు పాతికేళ్ళ వయసుంటుందిట.

నాకు గుండెలో రాయిపడ్డది. సహం ఇల్లు మరొకరికి పోబోతున్నదనే దిగులు కంటె పెద్దదిగులు నన్నిపుడు పట్టుకుంది.

ఇవతలిభాగంలో నేను తాత్కాలిక బ్రహ్మచారినీ, అవతల చిన్నవయసులో ఉన్న భార్యాభర్తలూ! నేనుకూడా కాపరం చేస్తూవుండినట్లయితే అంత చిక్కు లేక పొయ్యేది. ఎవరి మహాలోకంలో వారుండ వచ్చును. ఇప్పుడా రామదాసుగారికి పెళ్ళాంతో స్వేచ్ఛగా మాట్లాడేటందు కయినా ఉంటుందా? సరసాలూ అవీ ఆడుకునేటందుకుంటుందా? ఆయన భార్య గారికి గొంతెత్తటానికయినా ఉంటుందా? నాకు నిజానికి వారేం చేస్తున్నారో పట్టదనే అనుకోండి. వారామాట అనుకోవద్దా? ఆయన కోర్టుకు వెళ్ళినప్పుడు ఆయన భార్యా ఒంటరిగత్తే,—ఇద్దరాడపిల్ల లున్నారనుకోండి; పసిపిల్లలు వాళ్ళెం దులో జతఅవుతారు?—ఇవతల నేను ఒంటరిగాణ్ణి!

ఆ రామదాసుగారు ఎన్నెన్ని విధాల నన్నుగురించి భావించుకోటానికి వీలు న్నదో విచారించినకొద్దీ, ఆ భాగం వదలి పెట్టి మరెక్కడికైనా పోదామనే సంక ల్పం దృఢమయింది, ఎంతగా ఆలో చించినా అంతకంటె గత్యంతరం లేనట్లు కనిపించింది.

అయితే నేను వెంటనే ఆపని చెయ్యటానికి పెద్ద అంతరాయం ఒకటి వచ్చింది. మనకు బెజవాడలో సంపాదనా చట్టుబండలూ ఏమీలేదు. మాఅన్నగారు ప్రతి ఒకటో తేదికి కొంతపైకం మనియార్డరు చేస్తుంటాడు. దానితో కాలం వెళ్ళబుచ్చుతున్నాను అయితే నా కీ రామదాసుగారు పక్కభాగంలో ప్రవేశిస్తారన్న వార్త జులై పన్నెండవ తారీఖున తెలిసింది. అనగా పదిరోజుల నుంచీ నా చేతులో ఒకపైసా లేదన్నమాట. ఇప్పుడే ఇంట్లోనించి లేవట మంటే డబ్బుతో గూడినపని. ఇవతల శాస్త్రిగారిని మొహమోట పరిచి అద్దె తరవాత ఇస్తానని లేవటమే కాక. అవతల మరొకర్ని మొహమోజ పరిచి బయానా లేకుండా మరొక భాగంలో ప్రవేశించవలసి రావటం కూడా కాక, సామానులు తీసుకు పోవటానికి బండీఖర్చుకు పావలో అర్ధో ఎవరి దగ్గిరన్నా ముష్టి ఎత్తాలి: అనేక రకాల పదార్థాలు అప్పిచ్చే వాళ్ళను సంపాదించుకున్నాను గాని బండీబాడుగ అప్పుపెట్టే సాయిబును సంపాదించుకోవాలని నాకు తట్టక పోయింది. ఈ పరిస్థితుల్లో చేసేది ఏమీలేక నెలాఖరు వరకూ ప్రాణాలు బిగబట్టుకుని కూర్చోటానికి తీర్మానించు కున్నాను.

మర్నాడే రామదాసుగారు వచ్చి పక్కభాగంలో ప్రవేశించాడు. నేను ఉదయం లేచి కాలకృత్యాలు తీర్చుకుని కాఫీహోటలుకు బయలుదేరి వీధిలోకి వచ్చేసరికి వీధిలో మా ఇంటి ముందు రెండుబళ్ళు నిలబడి ఉన్నై. ముందు బండిలోనించి ఒక ఇరవై సంవత్సరాల వయస్సుగల చామనచాయమనిషి చంటిపిల్లను భుజాన వేసుకుని దిగుతున్నది. ఒక నల్లని పొట్టి మనిషి ఒక మూడేళ్ళ ఆడపిల్లా అంతకు పూర్వమే బండిలోనించిదిగి బండిపక్కన

నిలుచుని ఉన్నారు. మూడళ్ళపల్లి సంబరంతో ఏదో బిగ్గరగా అరుస్తున్నది: వెనకబండీనిండా సామానుంది. నే నీ దృశ్యం చూట్టంకట్టిపెట్టి గబగబా కాఫీ హోటలువేపు నడవసాగాను.

హోటలునించి తిరిగి ఇంటికి రాబుద్ధి పుట్టలేదు. అందుచేత అలవాటు లేక పోయి నప్పటికీ పది, పదిన్నర వరకు వాళ్ళయిళ్ళకూ వీళ్ళయిళ్ళకూ వెళ్ళి, ఏదో బాతాఖానీ కొట్టి భోజనంవేళకు మళ్ళీ హోటలుకువెళ్ళి భోజనం చేశాను. అప్పుడుకూడా కాళ్ళు యింటివేపు తిరగ నిరాకరించినై. ఇంటికి పోగూడదనే నా సంకల్పం చప్పబడటం మొదలు పెట్టింది. కొంచెంసేపు ఎటూ తేల్చుకోలేక, పోయి నాయి. ఒక్కనాటికే ఇట్లా అయితే ఇరవై రోజులు నేనేం గడప గలను? ఎకాయెకీని లైబ్రరీకి వెళ్లాను. అక్కడ కాలం ఎట్లాగడిచిపోయిందో తెలియదు. పుస్తకాలమధ్య సులభంగానే గడిచిపోయి నట్టు కనబడింది. కాని దీపాలు పెట్టే వేళ లైబ్రరీలోనించి బయిటికి వచ్చే టప్పటికి, ఇల్లు జ్ఞాపకం వచ్చేటప్పటికి, ఇంటి మొహం చూసి ఎన్నో యుగా లయినట్టుంది. లోపలినించి చెప్పరాని గుబులొకటి బయల్దేరింది. ఇంటికి వెళ్ళి-ఒక్కసారి ఇంటిమొహం చూచినట్టు కూడా అవుతుంది-స్నానంచేసి బట్టలు మార్చుకుని, ఊళ్లోకి వెళ్ళి, వీలయితే ఎవడితోనన్నా సినిమా ప్రోగ్రాం వేసి, హోటల్లో మళ్ళీ భోజనం కానిచ్చుకుని రెండో ఆటకు సినిమాకువెళ్ళి, నిశిరాత్రి వేళకు కొంపకు చేరి, గుట్టుచప్పుడు కాకుండా పడుకుని నిద్రపోదామని కార్యక్రమం ఏర్పాటు చేసుకున్నాను.

నేను మా వరండాలోకి వచ్చి తలుపు తాళం తీస్తుండగా రామదాసుగారి హాల్లో నించి "అన్నగారూ!" అని ఆడ గొంతుతో పిలుపు వినబడ్డది. రామదాసు గారి భార్యా కామాల్లను కుంటూ, ఎవర్నీ పిలుస్తున్నదా అని ఆశ్చర్య పడుతూ, తలుపు తాళంతీసి, పెద్ద చప్పుడుతో తలుపులు లోపలికి తోసి లోపలికి పోబోతుండగా, చంటిపిల్లను ఎత్తుకుని బండి దిగుతుండగా నేను పొద్దున చూపిన శ్రీ-రామదాసు గారి భార్య-లోపలినించి బయటికి వరండాలోకి వచ్చి నవ్వుతూ "మిమ్మల్నే నండీ, అన్నగారూ! పలకరేం?" అంది. అప్పటికికూడా ఆమె పలకరిస్తున్నది నన్ను కాదని నమ్మజూచాను కాని అసాధ్య మయింది.

నేను తడుముకుంటూ, "మీరు పిలవటం వినలేదు. నన్ను కాదను కున్నాను." అని పిచ్చిగా సమాధానం చెప్పాను.

"మీదగ్గిర నిప్పెట్టె వుంటే ఒకసారి ఇస్తారూ? మా నిప్పెట్టె సామానులో ఎక్కడపడిపోయిందో, ఎంత వెతికినా కనిపించదు." అన్నదామె.

"ఒక్కక్షణం ఆగండి. పెట్టెలో

యువ

ఉంటుంది నాకిప్పెట్టె, వెతికి యిస్తాను.''
అని లోపలికి వెళ్ళి ఆమెకు నిప్పెట్టె వెతికితెచ్చి యిచ్చాను.

ఆ విధంగా ప్రారంభ మయింది నాకు తులశమ్మ గారితో పరిచయం. ఆవిడ వంటి ఆడదాన్ని నేనెక్కడా చూడలేదు. ఆమెతో పరిచయం లేక పూర్వం అటు వంటి మనిషి ఉందని ఎవరైనా చెబితే నేను నమ్మకలిగి ఉండేవాణ్ణికాను. ఆమెకు స్త్రీ పురుష విచక్షణ అనేది ఉన్నట్టే ఉండేది కాదు మోహం ఎరగని మగవాళ్ళతో కలుపుగోలు తనంగా మాట్లాడే వాళ్లు సామాన్యంగా రెండురకాలుగా ఉంటారు. ఒక రకం సంఘం చేత గర్హించబడేరకం రెండవ రకం అమిత గడుసైన ఆవిడ తులశమ్మగారు మూడో రకంమనిషి. ఆమె అమిత సాధువు. ఆమె ఎవరితోనూ ఏవిషయాన్ని గురించీ వాదన లోకి దిగదు. అందరితోనూ ప్రతి విషయంలోనూ ఏకీభవించే మనిషి కొంతమంది ఆడవాళ్ళకు ఒక ప్రజ్ఞ ఉంది, వాళ్లు తమ మొగుళ్ళను నెత్తి మీద పెట్టకుంటూ, ఇతర పురుషులు తమ మొగుళ్ళ కాలిగోరికి, పోల రన్నట్టూ, తమకు పొద్దస్తమానమూ మొగుళ్ళను గురించిన ధ్యాసే తప్ప మరొకధ్యాస లేనట్టూ స్పష్టంగా లోకానికి తెలియ చేస్తారు. తులశమ్మగారు అటు వంటిది కాదు. లోకంలో ఉన్న మను ష్యులలో మొగుడు కూడా ఒకడన్న ట్టుండేది. ఎవరన్నా నా బోటి వాడు వాళ్ళింటో పది సంవత్సరాలున్నప్పటికీ, ఒక్క సారయినా, ఎంత స్వల్ప విష యానికి గానీ, ఆమె మొగుడి విషయంలో పక్షపాత బుద్ధి కనపరచిందని అనుకో లేదని నా నమ్మకం కాని ఆమెకు మొగుడుమీద ఎంతో అభిమానం ఉందని నేను తెలుసుకున్నాను.

రామదాసుగారు కూడా చాలా విచిత్ర మైన మనిషే ఆయనకు అసూయ అనేది ఏకోశానా ఉన్నట్టు కనబడదు. భార్యను గౌరవించేవాడు. వాళ్ళిద్దరూ ఎన్నడూ కొంచెంగానైనా ఘర్షణ పడే వాళ్ళు కారు. ఆయన చాలా మితభాషి. ఇంట్లో కూడా అట్లాగే ఉండేవాడు. పిల్లనుకూడా వాళ్ళు తమతో సమానంగా చూసే వాళ్ళు, తల్లిదండ్రులు. ఆ అమ్మాయి అందరితోనూ సమానస్తు రాలల్లేనే మాట్లాడేది. పెద్దచదువు లెందుకు ఏ ఇంట భయమూ, క్రోధమూ, అసూయా అడుగుపెట్టలేవో ఆ యిల్లు స్వర్గంతో సమానం కాదా?

రామదాసుగారో, లేకపోతే తులశమ్మ గారో నన్ను దాదాపు ప్రతిరోజూ ఆతిధ్యా నికి పిలుస్తూనే ఉండేవారు తమ ఇంటికి. నేను పెడసరితనం చేసి ఎక్కువ సార్లు తప్పించుకు పోయినప్పటికీ నెలకు అయి దారుసార్లు తప్పనిసరిగా వారింట భోజనం చెయ్యవలసి వచ్చేది.

ఒకటో తారీ కొచ్చింది. మా అన్న

గారు డబ్బు పంపాడు. నేను ఇల్లుమార్చే విషయం పూర్తిగా మరిచిపోయినాను.

ఈ పరిస్థితుల్లో శివానందం వచ్చి మా కొంపలో తిష్టవేశాడు. వాడు కొంపలో అడుగుపెట్టిన క్షణంనుంచీ నా మనస్సెందుకో పరిపరివిధాల పోవటం మొదలు పెట్టింది. "వీడేదో వెధవపని చెయ్యకుండా ఇక్కడనించిపోడు!" అని నాకు అప్పుడే అనుమానం కలిగింది.

ఎందుకంటే, మా వాడి సంగతి నే నెరుగనా? వాడిబుద్ధి స్త్రీని గురించి మననం చేసిచేసి తన్మయత్వం పొందింది వాడి కాళ్ళకు ప్రతి ఆడదీ మగపశువుల వాతబడిన ఒక సుకుమారమైన పుష్పం. ఆడదాని దర్శనమే వాడి హృదయాన్ని కలచివేస్తుంది. ఈ వెధవ, తులశమ్మ గారిని చూసి ఒక నిట్టూర్పు విడిస్తే?

పైగా ఆవిడ నాతో చనువుగా మాట్లాడటం చూసి వీడు ఏమీ అనుకోకుండా వూరుకుంటాడా? "మా వాడు ఇక్కడ ఉన్న నాలుగురోజులూ నన్ను పలకరించ వద్దు" అని నే నామెను వేడుకోటం భావ్యంగా ఉంటుందా? నన్ను పలకరించినట్టుగానే ఆమె వాణ్ణికూడా చనువుగా పలకరిస్తే మోటవాడూ—మొగలిపువ్వూ సామెత అవుతుందేమో! తులశమ్మగారు ఈ కొత్త పద్ధతి ఒకటి ఎందుకు ప్రారంభించిందా అనిపించింది. ఆమె స్త్రీ పురుష విచక్షణ చెయ్యకపోవటం అకస్మాత్తుగా నాకు అరుచికరం కావటం మొదలు బెట్టింది. అందరాడవాళ్ళకు మల్లేనే తులశమ్మగారు కూడా మగముండా కొడుకులను తప్పించుకు తిరగరాదా అనిపించింది. మా సంఘసంస్కర్త ఏమైనా తప్పుడు వేషాలకు దిగితే ఏం చెయ్యాలో ఆమే చూసుకోగలదనే ఆలోచనే నాకు తట్టలేదు వీడేదన్నా వళ్ళు మరిచి ప్రవర్తిస్తే ఆవిడ పెద్దపెట్టున అరిచి, మూర్ఛపోయి చివరకు "తప్పంతా నీదే!" అని అంటుందేమోనని నాకు ఒక అస్పష్టమైన భయం! అటువంటి వాటికి నన్ను బాధ్యుణ్ణి చెయ్యదని నాకు తట్ట లేదు.

నేను అనుకున్నంతా అయింది. అంటే మా శివానందం వచ్చి ఒక అరగంట అయినా అయిందో లేదో తులశమ్మగారు "ఏమండీ, అన్నగారూ?" మా భాగం లోకి వచ్చి మా వాణ్ణి చూడగానే, "ఈ అన్నగా రెవరు?" అంది. మా శివానందం ఆమెవంక వర్ణనాతీతమైన వెధవ మొహం ఒకటి వేసి చూడటం మొదలు పెట్టాడు.

నేనూ బలవంతాన చేసిన పాపం చెప్పుకుంటున్నవాడల్లే "మా బావమరిది," అన్నాను. ఆ పైన తులశమ్మ పెద్ద ఆప్తుణ్ణి చూసిన దానల్లే వాడితో సంభాషణ పెట్టుకుని, వాడి పుట్టు పూర్వోత్తరాలన్నీ విచారించి, నా భార్య కులాసాగా తిరుగుతున్న సంగతి కనుక్కుని, ఆ రాత్రికి మమ్మల్నిద్దరినీ తమ యింటికి భోజనానికి

ఆహ్వానించింది. నేను ఒకచెంప ఎందుకు లెమ్మంటుంటేనే, మా వాడు సరేనని వాగ్దానం చేశాడు.

ఆమె వెళ్ళగానే మా శివానందం మెరుస్తున్న కళ్ళు నా మీదికి తిప్పి నన్ను ఆపాద మస్తకమూ పరీక్షిస్తూ, చిన్న గొంతుతో, "రకంవారీగానే వుందే! .. మంచి ఏర్పాటే చేసుకున్నావు! అంతేలే. ఏమిటి లేకపోతే? వెధవ బ్రహ్మచర్యం!" అన్నాడు.

"చాల్లే! అంతటితో కట్టిపెట్టు!" అన్నాను.

"దాం దుంపతెగా! కాస్త సోషల్ రిఫార్మరని కూడా ఆవిడకు నా విషయం తెలియజేస్తే అరిగిపోతావా!" అన్నాడు వాడు నా మాటలు వినిపించుకోకుండా.

"నాకు తెలిసివుంటే ఆ మాట తప్పకుండా చెప్పే ఉందును" అన్నాను.

మొదటినాడు తులశమ్మను చూసి నిశ్చేష్టుడయిన శివానందం, రెండోనాడు రసికుడయినాడు. ఏవో మర్మవాక్యాలు మాట్లాడుతున్నానని భ్రమపడుతూ వెర్రి వాగుడు చాలా వాగాడు. వాగుతున్నంతసేపూ భయంకరంగా చిరునవ్వు నవ్వుతూనే ఉన్నాడు. తులశమ్మగారు ఏమనుకుంటుందో అని నేను భయపడుతూనే ఉన్నాను. ఆమెనన్ను ఒంటరిగా పిలిచి "మీ బావమరిదికి కొద్దిగా చిత్తచాంచల్యం ఉందా?" అని అడిగింది.

ఆ రోజురాత్రి మా వాడితో ఆవిడ అన్నముక్క చెప్పాను. అదివిని మా వాడుపొందిన పరమానందానికి మేరలేదు. కేసుయావత్తూ అయోమయంగా ఉన్న స్థితిలో ఒక చిన్న విషయం తెలియగానే షెర్లాక్ హోమ్సు "ది క్లూ!" అంటూ అట్లాగే కుర్చీలోనించి, మత్తులోనించీలేచి గదంతా నత్యముచేసి ఉంటాడు. మావాడి సంతోషం నాకేమి అర్థంకాలేదు. తరిచి

అడగ్గా, చాలాసేపు, "ఉందిలే: ఉందిలే:' అని చివరకు తెలియచేశాడు—ఆమె ఆ మాట అనటం తనమీద మనస్సు పడ్డదని తెలియచెయ్యటం అని. ఈ శుభవార్త నా చేతనే చెప్పించటంలో ఆమె తన అమిత మైన నేర్పరితనాన్ని ప్రకటించిందట. నిజంగా మతిపోయినవాడు తప్ప అట్లా అనుకోడు కనక, నేను మా వాడికి, తులశమ్మగారన్నట్టు, మతిపోయిందేమో నని అనుకున్నాడు.

వచ్చిన మూడోనాడు శివానందం పప్పులో కాలువేశాడు. నేను నిద్రపోతు న్నాను. అవతల రామదాసుగారు లేడు మధ్యాహ్నం మూడు గంటలప్పుడు మా వాడు చల్లగా అవలి భాగంలోకి వెళ్ళి ఆమె సావిట్లో బియ్యం బాగు చేసుకుం టుంటే, ఆమెకుకాస్తా తనవాంఛ ఎరిగించు కున్నాడు తులశమ్మ సమర్థురాలు. మా వాడ్ని తలవాచేటట్టు చివాట్లు పెట్టడం మొదలు పెట్టింది.

ఆమె గొంతువిని నేను లేచి వెళ్లాను. ఒక్కక్షణంలో నా కంతా అర్థమైంది. తులశమ్మగారు జరిగిందంతా నాకు చెప్పే సిన తరువాత నా కావిడమీద కోపం పోయింది. (ఆడది మొగవాణ్ణి పట్టుకు జాడిస్తుంటే నేను సహించలేక పోయి నాను. మంచి ఆడది సమర్థురాలు కూడా కావటం నేను ఊహించలేక పోయినాను, సహజంగా :)

మా బావమరిది ఆమెను అడగగానే ఆమె మర్యాదగా "నువ్వు పొరబడ్డావు, నాయనా: నేను అటువంటి దాన్ని కాను:" అన్నదిట. అంటే మా వెధవ, "నీకు మా వాడు నచ్చినంత మాత్రం నేను నచ్చకపోయినానా?" అని ఆమెను అడిగాట్ట. నేను వాణ్ణి నా గదికి తీసుకు వచ్చి నా వంతు కొన్ని వడ్డించి వేగిరం యింటిదారి పట్టమన్నాను.

"చాలా బాగా చెప్పావులే! నేను పొరపాటుపనే చేసి ఉండవచ్చును అందు కని ఒక ఆడది ఒక మగ పురుషుణ్ణి పట్టుకుని అన్ని మాటలనగా నీ మగతనం ఏమైంది? చూస్తూ ఊరుకున్నావా?" అని చెప్పాడు నన్ను వాడు

"నీ సంఘసంస్కరణ ఏమైంది? ఆడది తన విషయం తను చూచుకోలేక ప్రతి స్వల్పవిషయానికీ ఏ మొగుడి మీదనో ఆధారపడనా? అయితే రామదాసు గారు వచ్చేదాకా ఆగు. ఆయన చేతనే నీకు తగిన మరామర్శ చేయిస్తాను. అసలు నువ్వేం సంఘసంస్కర్తవురా? నీ ఆద ర్శాలకు సరిపోయే ఆడమనిషి, నీ వెధవ జన్మకు ఒకతె కనిపిస్తే, ఆ ఒకతెతో బోగందాన్ని అడగవలసిన మాట అడిగిన వాడివి!" అని వాణ్ణి ఆరుగంటల బండికి ఆయత్తం చేశాను.